

ROMS EROBRINGER

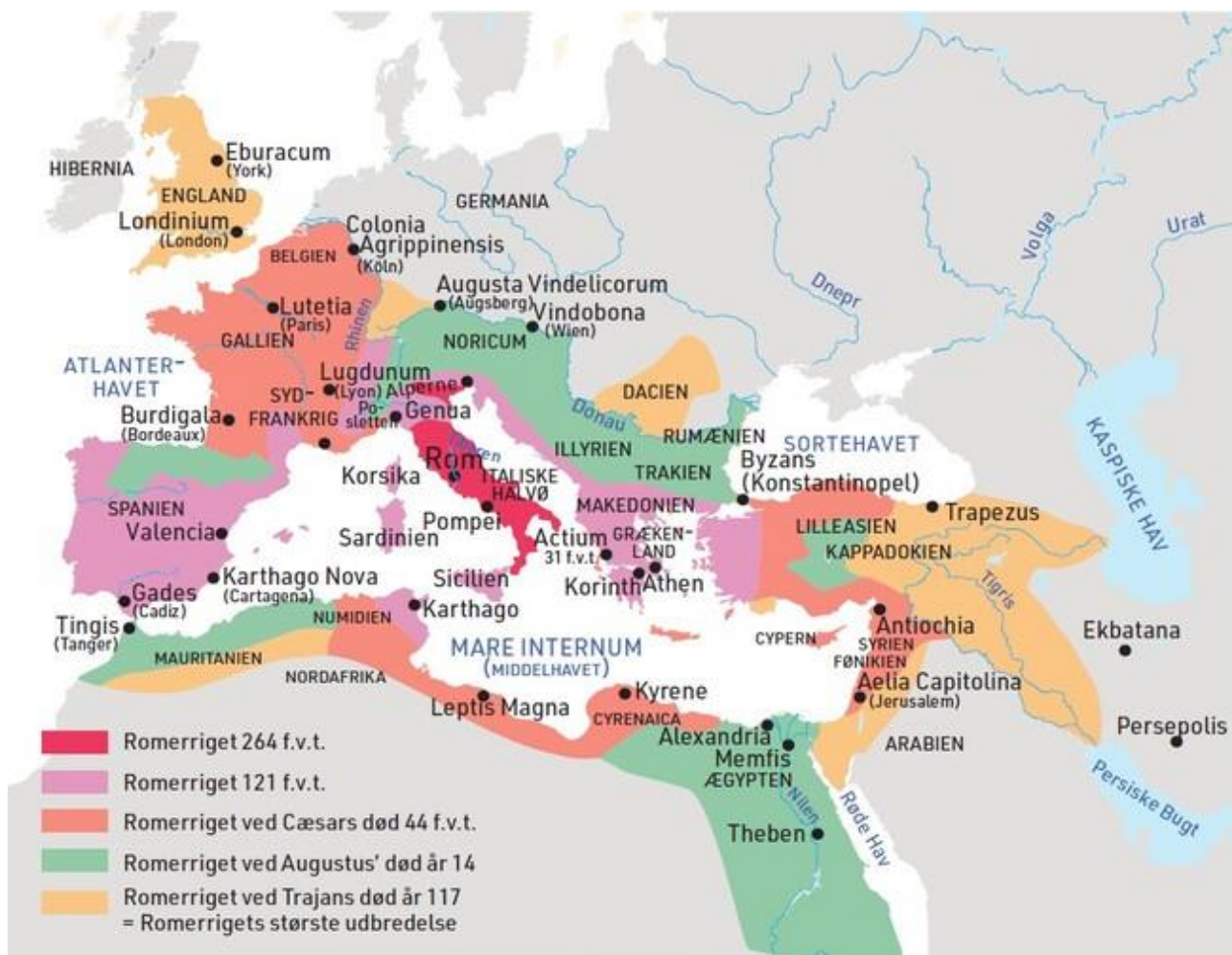
Republikkens forfatning var gearet til en ret lille bystat bestående af byen Rom og dens opland. Men i perioden fra ca. 400 til 31 f.v.t. ekspanderede Rom fra at være en mindre bystat til en storby, der var centrum i et verdensrige, uden at de politiske rammer blev ændret. Roms erobringer under republikken foregik i fire etaper. Første fase var erobringen af selve den italienske halvø, som skete gennem en række krige mod andre bystater mellem 387 og 264 f.v.t.

Den anden og mest legendariske fase var de tre såkaldt puniske krige i perioden 264-146 f.v.t. Her vandt romerne med stort besvær over Karthago, en stormagt med base i det nuværende Tunesien, hvis indbyggere romerne kaldte punere. Sejren betød, at Rom overtog Karthago i Nordafrika og dets kolonier Sicilien, Sardinien, Korsika og Spanien. Dermed var Rom blevet stormagten i den vestlige del af Middelhavet. Frem til 133 f.v.t. ekspanderede Rom mod øst, hvilket førte til, at den østlige Adriaterhavskyst, Makedonien, Grækenland og den vestligste del af Lilleasien (dvs. Tyrkiet) blev romersk. I fjerde fase frem til 31 f.v.t. erobrede romerne store områder mod øst og syd i Lilleasien, Mellemøsten og Nordafrika samt mod nord: det nuværende Frankrig og Belgien.

Roms erobringer har altid fascineret historikere: Hvordan kunne det lade sig gøre, at en lille bystat i udkanten af datidens civiliserede verden i løbet af et par hundrede år blev en verdensmagt? Og hvad var motiverne bag Roms stadige ekspansion?

Som altid med komplicerede historiske problemstillinger er det vanskeligt at komme med enkle og overbevisende svar. Men nogle forklaringer er historikerne enige om: den romerske hær var velorganiseret og disciplineret, og den bestod af bønder fra Rom og omegn, der kæmpede for et politisk system, som i hvert tilfælde i begyndelsen gav dem en høj grad af frihed. De følte, at de havde noget at kæmpe for. Desuden var de romerske politikere og generaler opfindsomme og tålmodige i deres krigsførelse. I flere tilfælde fortsatte romerne en krig, selv om udsigten til sejr var dårlig, og de endte som regel med at vinde til sidst.

Hvad angår motiverne bag ekspansionen, er det vanskeligt at iagttage et mønster. Der er ikke noget i kildematerialet som tyder på, at romerne under republikken havde imperialistiske motiver. I mange tilfælde har sejr i en krig så at sige af sig selv draget Rom ind i den næste.

Romerrigets erobringer frem til år 117.

DEL & HERSK

Rom var en bystat og forblev trods den voldsomme ekspansion en bystat. Men ikke nok med det: hele Romerriget bestod af en masse byer med opland – et netværk af bystater, om man vil. Rom behandlede ikke de overvundne befolkninger ens. Der blev gjort forskel mellem de bystater, Rom erobrede i selve Italien og de øvrige provinser.

De italienske områder blev opfattet som forbundsfæller, og flere af dem stillede efterhånden med soldater til de romerske hære. Men heller ikke de italienske bystater blev behandlet ens. I nogle områder fik borgerne romersk borgerret og kunne stemme, føre retssager og gøre forretninger i selve byen Rom; andre fik ikke sådanne rettigheder.

De oversøiske provinser blev styret af forhenværende embedsmænd. Det kostede mange penge at stille op til valg som embedsmand i Rom, og embederne gav enorm prestige, men var ulønnede. Så det var en dårlig forretning at være politiker i Rom. Men som provinsstatholder kunne en embedsmand ofte få sin investering i embedskarrieren forrentet. Det skete typisk på følgende måde: Provinserne skulle betale skat til Rom. Det foregik via et system, hvor opkrævning af skat blev udliciteret til en privat person, som skulle skaffe et på forhånd aftalt beløb. Men kontrollen med, om pågældende inddrog mere end det aftalte, stod provinsstatholderen for. Det skete derfor tit, at skatteforpagteren opkrævede et større beløb, og så delte han og statholderen overskuddet i porten.

Den romerske administration anvendte som regel medlemmer af den lokale overklasse i styret. Det var et smart træk, for den lokale overklasse indrettede deres politiske og økonomiske ambitioner efter at please romerne: de talte latin og overtog romersk livsstil, beklædning og religion. Belønningen var, at de fik det eftertragtede romerske borgerskab, som gav øgede økonomiske, juridiske og politiske muligheder. De lokale eliter blev på denne måde assimileret i Romerriget og blev samtidigt spydspidser i den romaniseringsproces, som kom til at præge hele det romerske imperium.

Historikere har karakteriseret romernes politik over for de overvundne som en del-og-hersk-politik. Romerne spillede de forskellige overvundne bystater ud mod hinanden ved at tildele dem forskellige rettigheder alt efter, hvor artigt de opførte sig over for Rom. På samme måde holdt man den enkelte overvundne bystat i skak ved at give de ledende mænd, som samarbejdede med romerne, privilegier, som de mindre samarbejdsvillige ikke fik. Resultatet var, at administrationen af det enorme rige fungerede overraskende gnidningsfrit.

Fra: <https://eneuropaeiskverdenshistorie.systime.dk/?id=154>